

Notat om udvikling i brug af videokonsultation, sammenholdt med øvrige konsultationstyper i almen praksis

Dato 27-08-2020

Gry Stie

Tel. +4523264263

Gry.Stie@stab.rm.dk

1-30-72-111-20

Baggrund for udvikling i videokonsultationer

Der har i flere år været arbejdet på yderligere digitalisering af sundhedsydelser i det danske Sundhedsvæsen, herunder anvendelse af videokonsultationer i almen praksis. Der er lavet små forsøg med anvendelse af videokonsultationer, men med Covidkrisen fra foråret 2020, blev videokonsultationer pludselig implementeret i almen praksis. Alene i marts måned 2020 benyttede 216 praksis i Region Midtjylland sig af videokonsultationer. Der er ca. 350 praksis i Region Midtjylland i alt.

Side 1

Der blev indgået nye aftaler i marts 2020 mellem regionerne og PLO om brug af videokonsultation i almen praksis, samtidig med at der blev indført nye registreringsydelser, som betød at telefon og videokonsultationer i visse tilfælde kunne erstatte almindelige fremmøde konsultationer.

Administrationen i regionen har trukket data på udviklingen i brug af de nye konsultationstyper, sammenholdt med de almindelige konsultationstyper, for at vise udviklingen under Covidkrisen og bruge dette til en drøftelse af hvordan videokonsultationer fremadrettet kan anvendes i almen praksis.

Beskrivelse af udviklingen i brugen af videokonsultationer

Der er blevet indført to nye video konsultationsydelser i marts 2020, som følge af Covidkrisen samt udvidet mulighed for at afholde flere typer konsultationer via telefonen. Vi kan i data se, at de nye ydelser blev benyttet en del i marts og april, i maj og juni falder brugen af dem igen. Dog udgør især telefonkonsultationer (der er afregnet som fremmøde konsultationer) stadig en markant del af alle almindelige

konsultationer. Ved de øvrige telefonkonsultationer (som er afregnet som fremmøde konsultationer), og er knyttet til et specifikke emner, er de hyppigste emner i faldende rækkefølge: behandling af kronikere med diabetes, behandling af kronikere med KOL, aftalt specifik forebyggelsesindsats. Se tabel i bilag for top 10 over emner for telefonkonsultationer, afregnet som fremmøde konsultation.

Videokonsultationer (der er afregnet som fremmøde konsultationer pga corona) er i marts og april måned 2020 over 16.000 stk. og i maj falder antallet til ca. 10.000 og i juni er der afholdt lige knap 5.000 videokonsultationer. Alle typer videokonsultationsydelser er medtaget i disse tal, se tabeller herunder for specifikke tal. Af disse videokonsultationer er størstedelen erstatninger for helt almindelige fremmøde konsultationer, hvor vi ikke kender emnet. Ved de øvrige videokonsultationerne (som er afregnet som fremmøde konsultationer), og er knyttet til overenskomst specifikke emner, er de hyppigste emner i faldende rækkefølge: aftalt specifik forebyggelsesindsats, samtaleterapi og behandling af kroniker. Se tabel i bilag for top 7 over emner for videokonsultationer, afholdt som fremmøde konsultation.

Vi ser at brugen af de øvrige konsultationstyper naturligvis også påvirkes meget af nedlukningen af samfundet, som skete i marts måned 2020, hvor de fleste typer konsultationer falder markant i forhold til 2019. Der, hvor vi kan se en stigning, er i de nye ydelsestyper, der fra marts 2020 kunne udføres enten via video eller telefon, i modsætning til tidligere. Samt et øget forbrug af almindelige telefonkonsultationer og e-mail-konsultationer.

Se nærmere herom i Søjlediagrammer over udvikling af videoydelser og visse udvalgte ydelser i bilaget.

Det præcise antal for video konsultationstyper er gengivet i tabellerne herunder

Tabel 1 - Videokonsultation (0101 som video) – 4436

2020-mar	2020-apr	2020-maj	2020-juni
5.897	5.325	3.830	1.635

Tabel 2 - Videokonsultation - corona – 1003

2020-mar	2020-apr	2020-maj	2020-juni
10.347	10.839	6.770	3.230

Anvendelsen af videokonsultationer indgår som en del af overenskomstforhandlingerne med PLO i øjeblikket.

Der er været en del debat om anvendelse af videokonsultationer i almen praksis og generelt i sundhedsvæsenet. Herunder er beskrevet positionerne i debatten, som er væsentlige at have med i overvejelserne, når vi ser på udviklingen i videokonsultationer under Covidkrisen, og hvad dette kan betyde for brugen i almen praksis fremover.

Holdninger til video konsultation i Sundhedsvæsenet

Der findes både markante holdninger og argumenter for og imod videokonsultationer i det danske Sundhedsvæsen.

Vi finder skeptikere mod anvendelse af videokonsultationer i DSAM, hvor Formanden for DSAM, Anders Beich har udtalt i *Dagens medicin*, at han ønsker videokonsultationer afskaffet i almen praksis efter coronakrisen. Det sker med henvisning til, at effekten ved at skifte fra fysisk fremmøde til videokonsultationer ikke er undersøgt til bunds. Anders Beich ønsker effekten af videokonsultationer undersøgt til bunds, før det rulles ud i almen praksis.

<https://dagensmedicin.dk/dsam-formand-vil-afskaffe-videokonsultationer-efter-corona-epidemi/>

Direktør i PLO, Jonatan Schloss, giver i samme artikel udtryk for en mere positiv holdning til videokonsultationer, som han mener giver god mening i almen praksis. Han henviser til, at det stadig er op til lægen at vurdere, om konsultationen kan afholdes via video eller kræver fremmøde i praksis.

Både *Danske Patienter* og *Danske Regioner* ser også positivt på anvendelse af videokonsultationer og andre digitale redskaber i almen praksis.

En undersøgelse, som er lavet af *Danske Patienter* viser, at 75 % af de adspurgte patienter ønsker mere digital tilgængelighed til sundhedsvæsenet, herunder også videokonsultationer i almen praksis.

<https://www.danskepatienter.dk/politik/nyhedsarkiv/patienter-vil-have-bedre-muligheder-for-digital-kontakt-med-sundhedsvaesenet>

Danske Regioner har store ambitioner om yderligere digitalisering af sundhedsvæsenet og har en målsætning om, at tredjedel af alle konsultationer i fremtiden skal understøttes digitalt, fx via video i fremtiden.

Se papir om Digital Sundhed fra Danske Regioner:
<https://www.regioner.dk/sundhed/digitalt-sundhed-for-dig>

En af de helt store fordele set fra patientsynsvinklen er øget tilgængelighed til almen praksis, og mindre transporttid, hvilke kan være en fordel for adskillige patientgrupper. Bl.a. ældre patienter, som ikke er så mobile, folk på arbejdsmarkedet – som slipper for at tage fri halve og hele dage, patienter med socialangst m.fl.

I arbejdsgruppen som er nedsat af Praksis Plan Udvalget i Region Midtjylland, er der lavet en lægefaglig vurdering af, hvor videokonsultationer med fordel kan anvendes. Det forudsættes, at patient/læge relationen allerede er etableret og fungerer godt, det drejer sig fx om:

- Medicinsamtaler
- Samtaler med patienter med psykiske lidelser
- Samtaler med misbrugere
- Opfølgning efter indlæggelse eller undersøgelser på hospital
- Statusamtaler
- Terminale forløb
- Opfølgning på et sygdomsforløb
- Svar på undersøgelser eller blodprøver samt opfølgning

- Svar ved årskontroller
- Udfyldelse af attester
- Opfølgning på medicinændringer (hvor BT, EKG, IFU eller BP er taget på forhånd)
- Fornydelse af recepter. Det skal nærmere afklares i hvilken udstrækning dette kan ske

Derudover har en mindre undersøgelse, udført af Midtkraft hos 4 udviklingspraksis i Region Midtjylland, bekræftet, at almen praksis fandt videokonsultation hensigtsmæssige til at arbejde med nogle af de nævnte konsultationstyper. Almen praksis brugte her videokonsultation med succes hos de følgende patientgrupper under covid nedlukningen; patienter med psykiske problemer, vurdering af almen tilstand især hos syge børn, til kommunikation med patienter som ikke taler dansk så godt og vurdering af deres syge børn, teenagere i mistrivsel, ved behandling af udslæt (kræver dog supplerung med billeder af udslæt) og opfølgning på kontroller.

Praksis beskrev også et stort potentiale ved brug af videokonsultationer i lægevagten og i forhold til samarbejde med plejehjem og hjemmeplejen.

Af kendte ulemper kan nævnes tekniske benspænd, som naturligvis vil skulle minimeres mest muligt, hvis videokonsultation skal bruges mere i fremtiden. Derudover vil man skulle være opmærksom på ikke at øge uligheden i sundhed ved at koble bestemte patientgrupper, som ikke er så teknisk mindet, af.

Desuden kan brugen af video påvirke patient/læge relationen, og det vides ikke, hvordan det kan påvirke konsultationer og deres effekt, dvs. mere eller mindre velbehandlede patienter.

Forskning om anvendelsen af video konsultationer

Alle parter ønsker forskning i anvendelsen af video konsultationer i almen praksis, og viden om hvordan de påvirker konsultationen og patientens helbred.

Der er truffet aftaler på tværs af de 5 forskningsenheder for almen praksis om at igangsætte flere forskningsprojekter i forhold til brug af videokonsultationer i almen praksis, som støttes med midler fra *Fonden for Almen Praksis*.

De overordnede emner, som undersøges, er hvordan brugen af videokonsultationer påvirker lægen, patienten (og dennes helbred), læge og patientens indbyrdes forhold og fortroligheden og tilliden dem imellem. Samt til hvilke formål videokonsultationer faktisk anvendes, og hvorfor lige de konsultationer og patienter blev valgt til at kunne varetages via videokonsultationer.

Opsamling og afrunding

Vi har set under Covidkrisen, at praksis hurtigt har kunnet tage videokonsultationer til sig og har anvendt denne konsultationsform en del. Dog er anvendelse af fx telefonkonsultationer klart højere. Samtidig med at vi allerede i maj og juni ser en klar tendens til, at anvendelse af både video- og telefonkonsultationsydelser, som er afregnet som fremmøde konsultationer, falder en del.

Det vurderes at, en fastholdelse af videokonsultationer, vil kræve, at de midlertidige aftaler om nye honorartyper løber året ud, og at videokonsultationer kommer med i den nye

overenskomst for almen lægeområdet. I den sammenhæng er det vigtigt at støtte op om praksis med information om de tekniske muligheder og implementerings- og opstartshjælp via bl.a. de regionale datakonsulenter.

Om udviklingen, som vi ser den nu fortsætter, er svært at forudsige, måske finder antallet af videokonsultationer et bestemt leje, når almen praksis vænner sig til brugen af dem, og hvilke typer konsultationer de med fordel kan anvendes til.

Anvendelse af videokonsultationer er en del af de igangværende overenskomstforhandlinger på almen praksisområdet og indgår også i arbejdet om en ny praksisplan for Region Midtjylland.

I regi af Praksis Plan udvalget i Region Midtjylland er der nedsat en arbejdsgruppe, som har givet anbefalinger for anvendelse af videokonsultationer i regionen fremadrettet, både til videokonsultationer, men også til videokonferencer med samarbejdsparter. Arbejdsgruppen anbefaler bl.a.:

Anbefalinger:

"at muligheden for at anvende videokonsultation i forlængelse af den brede brug af videokonsultation i forbindelse med COVID 19 videreføres uændret i 2020 og indtil en ny overenskomst forventes at regulere den fremtidige anvendelse."

"Anvendelse af videokonsultation kan med fordel anvendes, når der er tale om et behandlingsforløb og efter konkret aftale mellem patient og læge. Videokonsultation skal være en reel erstatning for en fysisk konsultation og skal ikke anvendes i stedet for e-mail – eller telefonkonsultationer. Patienter skal ytre ønske om brug af videokonsultation og skal konkret aftales med patienten."

Arbejdsgruppens anbefalinger, forventes at blive behandlet på PPU møde 9. september 2020.